

Spis treści

Wstęp	9
Podziękowania	15
Rozdział 1. Obywatel w państwie i w społeczeństwie obywatelskim	19
Historyczne wzorce obywatelstwa	19
<i>Wzorce starożytności</i>	22
<i>Wzorce średniowiecza</i>	26
<i>Nowożytne dylematy obywatelstwa</i>	29
<i>Egzemplifikacja: dwie nowożytne republiki</i>	32
<i>O cykliczności wzorców</i>	36
Dwie postaci społeczeństwa obywatelskiego	38
Wymiary demokratycznego obywatelstwa i ich rekonfiguracja	45
<i>Deterytorializacja obywatelstwa</i>	47
<i>Prawa i obowiązki</i>	48
<i>Partycypacja</i>	49
<i>Tożsamość</i>	50
W obronie tradycyjnego sensu pojęcia obywatel	51
Rozdział 2. Obywatel, obywatelstwo polskie – aspekty prawne	55
Definiowanie instytucji obywatelstwa	55
Reguły uznania	61

Dygresja porównawcza: reguły uznania w republikach nadbałtyckich	71
Prawa, wolności i obowiązki obywatelskie	76
<i>Terminologia i klasyfikacja</i>	76
<i>Specyfikacja najważniejszych praw obywatelskich</i>	82
<i>Obowiązki obywatelskie</i>	103
Równość obywatelstwa	106
Obywatelstwo europejskie	112
Zamiast podsumowania	116
 Rozdział 3. Obywatel jako wyborca	 119
Absencja wyborcza a postawy wobec systemu	120
Sens wyborów w świadomości jednostek a uczestnictwo w wyborach	126
Obywatel antypartyjny	134
Reguły wyborów a zachowania wyborcze	136
Elementy wyjaśnienia i spekulacje	145
 Rozdział 4. Obywatelstwo jako tożsamość	 157
Narodziny tożsamości obywatelskiej	157
Koncepcje tożsamości indywidualnej i zbiorowej	161
<i>Tożsamość zbiorowa</i>	164
<i>Tożsamość obywatelska</i>	169
<i>Aspekt zbiorowy tożsamości obywatelskiej</i>	174
<i>Stawianie się obywatelem i kwestia legitymizacji</i>	178
To ja – obywatel!	183
<i>Poczucie przynależności państwowej</i>	187
<i>Świadomość praw i obowiązków</i>	189
<i>Przynależność do wspólnot obywatelskich</i>	193
Podsumowanie	195
 Rozdział 5. Wiedza obywatelska a demokracja	 197
Wprowadzenie: co obywatel wiedzieć powinien	197
Wiedza obywatelska: wskaźniki i zagadnienie pomiaru	206
Wiedza obywatelska Polaków: różnicowanie i podstawowe determinanty	211
Aspekt praktyczny oraz konkluzje	222

Rozdział 6. Europa jako imperium. Szanse projektu kosmopolitycznego obywatelstwa	227
Kryzys obywatelstwa państwowego	228
Standardowy model obywatelstwa kosmopolitycznego i jego krytyka	230
Koncepcja kosmopolityzmu Ulricha Becka	233
Unia Europejska jako imperium	235
Obywatel Europy kosmopolitycznej	240
Stwarzanie demokratycznej Europy kosmopolitycznej	244
 Rozdział 7. Państwo i lud: relacje stare i nowe	251
Koniec państwa?	253
Siła państwa w kryzysie	256
Siła państwa w czasie zwykłym	259
Czego chce lud?	265
Lud w działaniu?	274
Podsumowanie	279
 Bibliografia	281
 Indeks nazwisk	299